

979**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU I GOSPODARKI MORSKIEJ**

z dnia 3 września 1999 r.

w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy szynowe.

Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 96, poz. 591, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 1999 r. Nr 84, poz. 934) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz stanowisk pracy bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych,
- 2) warunki, jakie powinni spełniać zatrudnieni na stanowiskach pracy, o których mowa w pkt 1, oraz prowadzący pojazdy szynowe,
- 3) zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników, o których mowa w pkt 2, oraz trybu orzekania o tej zdolności,

4) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w pkt 2,

5) wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji, sposób uiszczania tych opłat oraz wzór dokumentu stwierdzającego te kwalifikacje,

6) zasady wynagradzania osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych.

§ 2. Ilekróć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) stanowiskach pracy — rozumie się przez to stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz stanowiska związane z prowadzeniem pojazdów szynowych,
- 2) liniach kolejowych — rozumie się przez to również bocznice kolejowe i metro,

- 3) pracodawcy — rozumie się przez to zarząd kolei, przewoźnika kolejowego lub metra,
- 4) uprawnionym lekarzu — rozumie się przez to lekarza uprawnionego na podstawie odrębnych przepisów do przeprowadzania badań lekarskich pracowników, sprawowania opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz do wydawania orzeczeń lekarskich do celów określonych w Kodeksie pracy,
- 5) pracownikach — rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz prowadzących pojazdy szynowe,
- 6) przygotowaniu zawodowym — rozumie się przez to okres zatrudnienia, w trakcie którego pracownik nabywa w sposób zorganizowany wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne potrzebne do samodzielnego wykonywania obowiązków na stanowiskach pracy, o których mowa w rozporządzeniu,
- 7) komisji egzaminacyjnej — rozumie się przez to komisję egzaminacyjną stwierdzającą kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz prowadzących pojazdy szynowe,
- 8) egzaminie kwalifikacyjnym — rozumie się przez to egzamin mający na celu stwierdzenie posiadania przez pracownika kwalifikacji do pracy na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych albo do prowadzenia pojazdu szynowego.

§ 3.1. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz prowadzących pojazdy szynowe na tych liniach, z zastrzeżeniem ust. 2, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach metra oraz prowadzących pojazdy szynowe metra określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Rozdział 2

Wymagania kwalifikacyjne i przygotowanie zawodowe

§ 4. 1. Na stanowisku pracy może być zatrudniona osoba pełnoletnia, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie,
- 2) posiada zdolność fizyczną i psychiczną, stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
- 3) odbyła wymagane przygotowanie zawodowe na dane stanowisko,

- 4) zdała egzamin kwalifikacyjny przed komisją, stwierdzony świadectwem złożenia egzaminu kwalifikacyjnego,
- 5) zna specyficzne warunki wykonywania pracy u danego pracodawcy i posiada określone przez pracodawcę dodatkowe umiejętności związane z tymi warunkami,
- 6) posiada inne, dodatkowe uprawnienia, jeżeli do wykonywania określonych czynności na danym stanowisku pracy są one wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wymagania kwalifikacyjne, rodzaj i zakres przygotowania zawodowego oraz wymagany czas trwania przygotowania dla poszczególnych stanowisk pracy określają załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia.

§ 5. Do odbycia przygotowania zawodowego może być dopuszczona osoba, która posiada:

- 1) dyplom lub świadectwo stwierdzające wymagane wykształcenie,
- 2) zaświadczenie stwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do pracy na określonym stanowisku, wydane przez uprawnionego lekarza.

§ 6.1. Przygotowanie zawodowe w celu uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególne stanowiska pracy organizuje pracodawca.

2. Jeżeli pracodawca nie ma możliwości zorganizowania przygotowania zawodowego w swoim przedsiębiorstwie, zawiera porozumienie z innym pracodawcą.

3. Pracodawca obowiązany jest zaopatrzyć osobę odbywającą przygotowanie zawodowe w program szkolenia i dzienniczek przygotowania zawodowego, zwany dalej „dzienniczkiem”, oraz sprawować nadzór nad przygotowaniem zawodowym bądź wyznaczyć inną osobę kierującą przygotowaniem zawodowym w jego imieniu.

4. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym powinna posiadać kwalifikacje zawodowe, stwierdzone świadectwem złożenia egzaminu kwalifikacyjnego, odpowiednie dla danego stanowiska pracy oraz posiadać co najmniej 3-letni staż pracy na danym stanowisku.

§ 7. 1. Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne z przepisów i zagadnień niezbędnych do samodzielnej pracy, obowiązujących na określonym stanowisku,
- 2) szkolenie praktyczne, podczas którego osoba odbywająca przygotowanie zawodowe nabywa wiedzę i umiejętności praktyczne na tym stanowisku,

3) zajęcia próbne na stanowisku pracy, wykonywane samodzielnie przez osobę odbywającą przygotowanie zawodowe pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika.

2. Jeżeli przygotowanie zawodowe odbywa się w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres przygotowania zawodowego powinien być odpowiednio wydłużony.

§ 8. 1. Osoba odbywająca przygotowanie zawodowe dokumentuje jego przebieg w dzienniczku, w którym w szczególności należy:

- 1) wymienić jednostki organizacyjne pracodawcy, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz:
  - a) dla stanowisk pracy bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych — wymienić również jednostkę organizacyjną i obiekty eksploatacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe,
  - b) dla stanowisk pracy związanych z prowadzeniem pojazdów szynowych — wymienić również typy i numery serii pojazdów szynowych z napędem oraz odcinki linii kolejowych, na których odbywało się przygotowanie zawodowe,
- 2) określić charakter czynności wykonywanych w każdym tygodniu (na poszczególnych stanowiskach pracy).

2. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym co najmniej raz w miesiącu potwierdza przebieg przygotowania zawodowego i wpisuje ocenę w dzienniczku.

3. Po zakończeniu przygotowania zawodowego lub przy zmianie jednostki organizacyjnej, w której odbywało się przygotowanie, osoba kierująca przygotowaniem wpisuje w dzienniczku ogólną ocenę przebiegu przygotowania zawodowego. Ocenę tę potwierdza kierownik jednostki organizacyjnej, w której odbywało się przygotowanie.

§ 9. Pracodawca może skrócić czas trwania przygotowania zawodowego, wliczając okresy zatrudnienia na podobnych stanowiskach lub przygotowanie, które osoba ta odbyła zgodnie z programem nauczania w ukończonej szkole, pod warunkiem że zakres łącznego przygotowania jest zgodny z zakresem przygotowania wymaganym na danym stanowisku.

Rozdział 3

Sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników oraz wzór dokumentu stwierdzającego te kwalifikacje

§ 10. 1. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

- 1) przewodniczący posiadający wykształcenie wyższe lub średnie, świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego

odpowiadającego specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 3-letni staż pracy w danej specjalności,

- 2) co najmniej dwaj członkowie z wykształceniem co najmniej średnim, posiadający świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego odpowiadającego specjalności osób egzaminowanych oraz co najmniej 3-letni staż pracy u pracodawcy,

3) sekretarz komisji,

- 4) w wypadku przeprowadzania egzaminu dla pracowników innego pracodawcy — przedstawiciel tego pracodawcy, posiadający wykształcenie co najmniej średnie oraz świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego odpowiadającego specjalności osób egzaminowanych.

2. Przewodniczącego komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje okręgowy inspektor kolejnictwa na wniosek pracodawcy.

3. Pozostałych członków komisji powołuje przewodniczący komisji w uzgodnieniu z okręgowym inspektorem kolejnictwa.

4. Sekretarza komisji egzaminacyjnej wyznacza pracodawca.

5. Obsługę administracyjną komisji egzaminacyjnej zapewnia pracodawca.

§ 11. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy lub osoby zainteresowanej.

2. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

3. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) odpis dyplomu lub świadectwo ukończenia szkoły,
- 2) dzienniczek przygotowania zawodowego,
- 3) dowód uiszczenia opłaty za egzamin kwalifikacyjny,
- 4) wskazanie stanowiska pracy, na którym ma być zatrudniona osoba zainteresowana,
- 5) kopię zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2,
- 6) informację o odbyciu przygotowania zawodowego na stanowiskach pracy związanych z kwalifikacjami, o których stwierdzenie ubiega się osoba zainteresowana,
- 7) wynik ostatniego egzaminu kwalifikacyjnego i datę tego egzaminu,

8) adres, na jaki należy przestać informację o dopuszczeniu osoby zainteresowanej do egzaminu wraz z informacją o terminie i miejscu jego przeprowadzenia.

§ 12. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej:

- 1) dopuszcza osoby zainteresowane do egzaminu kwalifikacyjnego, a w przypadku stwierdzenia braków we wniosku, o którym mowa w § 11 ust. 3, występuje bezzwłocznie o usunięcie wskazanych braków w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie,
- 2) wyznacza termin i miejsce egzaminu,
- 3) wyznacza skład komisji do przeprowadzenia egzaminu praktycznego oraz części pisemnej egzaminu teoretycznego, zwany dalej „zespołem egzaminacyjnym”,
- 4) wyznacza terminy egzaminów poprawkowych,
- 5) określa dla poszczególnych członków komisji zakres zagadnień egzaminacyjnych egzaminu ustnego,
- 6) zatwierdza na wniosek członków komisji tematy egzaminu praktycznego oraz części pisemnej i ustnej egzaminu teoretycznego.

§ 13. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się w terminie nie dłuższym niż jeden miesiąc od dnia złożenia wniosku.

2. Osoba dopuszczona do egzaminu, o którym mowa w ust. 1, powinna być zawiadomiona o jego terminie i miejscu listem poleconym, co najmniej na 2 tygodnie przed terminem.

§ 14. 1. Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu praktycznego oraz z egzaminu teoretycznego.

2. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na poszczególne stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz z prowadzeniem pojazdów szynowych określa, z zastrzeżeniem ust. 3, załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na poszczególne stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem ruchu na liniach metra oraz z prowadzeniem pojazdów szynowych metra określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 15. 1. Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności samodzielnego wykonania przez osobę egzaminowaną określonych czynności na danym stanowisku pracy.

2. Egzamin praktyczny przeprowadza się na stanowisku pracy.

3. Egzamin praktyczny może być przeprowadzany indywidualnie dla każdej z egzaminowanych osób lub w zespołach 2—3-osobowych, z tym że każda z osób egzaminowanych powinna mieć ściśle określone zadania do samodzielnego wykonania, które podlegają indywidualnej ocenie.

4. Egzamin praktyczny nie powinien trwać dłużej niż 8 godzin.

5. Egzamin praktyczny przeprowadza co najmniej dwuosobowy zespół egzaminacyjny posiadający kwalifikacje w zakresie specjalności osób egzaminowanych.

6. Oceny egzaminu praktycznego dokonuje zespół egzaminacyjny. Jeżeli wykonane zadanie nie pozwala na stwierdzenie dostatecznych umiejętności praktycznych zdającego, zespół egzaminatorów może zarządzić wykonanie dodatkowego zadania do samodzielnego wykonania w innym czasie lub terminie.

7. Z przebiegu egzaminu praktycznego zespół egzaminacyjny przeprowadzający egzamin sporządza protokół, w którym stwierdza wynik egzaminu.

8. Pozytywny wynik egzaminu praktycznego stanowi warunek dopuszczenia osoby egzaminowanej do egzaminu teoretycznego.

9. W przypadku uzyskania na egzaminie praktycznym wyniku negatywnego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu poprawkowego. Egzamin poprawkowy praktyczny można zdawać tylko jeden raz.

§ 16. 1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami dla danego stanowiska.

2. Egzamin teoretyczny składa się z części pisemnej i ustnej.

3. Część pisemna polega na opracowaniu przez osobę egzaminowaną zadanych tematów lub udzieleniu odpowiedzi na zadane testy.

4. Część ustna stanowi sprawdzenie wiadomości na wybrane losowo zestawy pytań przygotowane przez komisję egzaminacyjną.

§ 17. Zestawy tematów (pytań) egzaminacyjnych części pisemnej i ustnej egzaminu teoretycznego stanowią dokumentację poufną.

§ 18. 1. Egzamin pisemny z jednego zagadnienia nie może trwać dłużej niż 3 godziny, przy czym jednego dnia osoba egzaminowana może zdawać egzamin pisemny najwyżej z dwóch zagadnień.

2. W przypadku gdy egzamin pisemny ma formę testu, powinien zawierać od 40 do 60 pytań.

3. Zdanie egzaminu pisemnego jest warunkiem dopuszczenia osoby egzaminowanej do części ustnej.

4. W przypadku przeprowadzania egzaminu pisemnego w formie testu egzamin uważa się za zdany, przy udzieleniu prawidłowej odpowiedzi na 2/3 pytań.

5. W części ustnej egzaminu osoba egzaminowana wybiera w sposób losowy zestaw pytań ze zbioru przygotowanego przez komisję egzaminacyjną.

6. W przypadku trudności w ocenie poprawności odpowiedzi udzielonej przez osobę egzaminowaną, przewodniczący komisji egzaminacyjnej może zadać osobie egzaminowanej dodatkowe pytanie, nawiązujące do pytania uprzednio zadanego.

7. Do uzyskania wyniku pozytywnego z części ustnej egzaminu wymagane jest udzielenie prawidłowej odpowiedzi na 2/3 zadanych pytań.

8. W przypadku uzyskania na egzaminie kwalifikacyjnym wyniku negatywnego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej obowiązany jest określić termin, po którego upływie zainteresowany może ponownie przystąpić do egzaminu kwalifikacyjnego. Termin ten nie może być krótszy niż 2 tygodnie. Egzamin kwalifikacyjny poprawkowy można składać dwa razy.

§ 19. 1. Z przebiegu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza i podpisuje protokół, w którym określa wyniki egzaminów uzyskane przez poszczególne osoby egzaminowane.

2. Komisja egzaminacyjna, na podstawie uzyskanego przez osobę egzaminowaną pozytywnego wyniku egzaminu, wydaje świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego; wzór świadectwa określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

3. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje pracodawcy, a jego kopię — właściwemu okręgowemu inspektorowi kolejnictwa.

4. Pracodawca zapewnia przechowanie dokumentacji z przeprowadzonych egzaminów oraz prowadzi ich rejestr.

§ 20. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, obowiązani są poddawać się doskonaleniu zawodowemu i egzaminom okresowym, na zasadach i w terminach określonych przez pracodawcę.

2. Organizowanie doskonalenia zawodowego i egzaminów okresowych, nie rzadziej niż raz na cztery lata, pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, należy do obowiązków pracodawcy.

3. Egzaminy okresowe w formie testów przeprowadza komisja powołana zgodnie z przepisami § 10.

4. Jeżeli zarząd kolei lub przewoźnik kolejowy nie ma warunków do organizowania doskonalenia zawodowego pracowników lub przeprowadzania egzaminów okresowych, obowiązany jest skierować w tym celu odpłatnie pracownika do innego zarządu kolei lub innego przewoźnika kolejowego.

§ 21. W razie spowodowania wypadku, stwierdzenia poważnych uchybień przy wykonywaniu obowiązków służbowych, mogących powodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego, pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, powinni być poddani ponownemu sprawdzeniu kwalifikacji.

§ 22. 1. Za przeprowadzenie egzaminu stwierdzającego kwalifikację, o którym mowa w rozporządzeniu, kierujący wnioskiem, z zastrzeżeniem ust. 3, ponosi opłatę egzaminacyjną w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się przekazem bankowym, pocztowym lub przelewem na konto pracodawcy, przy którym działa komisja egzaminacyjna.

3. Nie ponosi opłaty egzaminacyjnej pracodawca, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

§ 23. 1. Za udział w pracach komisji egzaminacyjnych, o których mowa w § 10, przysługuje wynagrodzenie, które ustala się na podstawie liczby osób egzaminowanych.

2. Łączna wysokość wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powinna wynosić 70% sumy opłat egzaminacyjnych, o których mowa w § 22 ust. 1.

3. Wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jest o 50% wyższe niż członków komisji.

4. Wynagrodzenie sekretarza komisji stanowi 50% wynagrodzenia członka komisji.

Rozdział 4

Zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzących pojazdy szynowe, a także tryb orzekania o tej zdolności

§ 24. 1. Charakterystykę stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz związanych z prowadzeniem pojazdów szynowych wraz z określeniem wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach określa, z zastrzeżeniem ust. 2, załącznik nr 6 do rozporządzenia.

2. Charakterystykę stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach metra oraz związanych z prowadzeniem pojazdów szynowych metra wraz z określeniem wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 25. 1. Zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzących pojazdy szynowe, a także tryb orzekania o tej zdolności określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

2. Wzory zaświadczeń lekarskich określają załączniki nr 9 i 10 do rozporządzenia.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 26. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i do wykonywania tych czynności zostali dopuszczeni na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal uprawnienia do wykonywania tych czynności, bez obowiązku dopełnienia warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu, dotyczących stażu pracy, przygotowania zawodowego i egzaminów kwalifikacyjnych.

§ 27. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i posiadają zdolność fizyczną i psychiczną stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim wydanym na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal tę zdolność do czasu następnego badania, którego termin wynika z przepisów rozporządzenia.

§ 28. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Transportu i Gospodarki Morskiej:

T. Syryjczyk

Załączniki do rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 3 września 1999 r. (poz. 979)

Załącznik nr 1**WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH KOLEJOWYCH ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE**

Lp.	Stanowisko
1	2
1	Dyżurny ruchu
2	Nastawniczy
3	Zwrotniczy
4	Kierownik pociągu
5	Ustawiacz
6	Manewrowy

1	2
7	Monter urządzeń sterowania ruchem kolejowym
8	Toromistrz
9	Dróżnik przejazdowy
10	Maszynista pojazdów trakcyjnych
11	Kierowca lokomotywki spalinowej do 300 KM
12	Kierowca drezyny i wózka motorowego
13	Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót budowlanych

Załącznik nr 2

WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE METRA

Lp.	Stanowisko
1	2
1	Dyspozytor ruchu
2	Dyżurny ruchu i stacji
3	Maszynista taboru pasażerskiego metra
4	Maszynista pomocniczych pojazdów szynowych

Załącznik nr 3

WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE, RODZAJ, ZAKRES I CZAS TRWANIA PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO ORAZ ZAKRES PRZEDMIOTOWY EGZAMINU KWALIFIKACYJNEGO NA POSZCZEGÓLNE STANOWISKA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH KOLEJOWYCH ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE

Dyżurny ruchu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie techniczne o specjalności transport kolejowy.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — średnie techniczne o specjalności pokrewnej wariantowi A, odpowiedniej dla tego egzaminu.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Szkolenie praktyczne:

1) jednostka wykonawcza inżynierii ruchu:

a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami ogólnoadministracyjnymi; wybrane zagadnienia pracownicze

b) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych dyżurnego ruchu; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej

c) zapoznanie się z regulaminem technicznym stacji oraz tymczasowymi regulaminami prowadzenia ruchu w czasie zamknięć torowych

d) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli ich stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu lub przejścia kolejowego

e) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne; urządzenia ogrzewania rozjazdów

f) zasady organizowania i wykonywania przewozów wojskowych transportem kolejowym; ogólne zapoznanie się z rolą i zasadami obrony cywilnej na terenie kolejowych zakładów pracy

g) organizacja międzynarodowych i krajowych przewozów osób i rzeczy; rozkłady jazdy pociągów

2) dyspozytura — struktura organizacyjna pionu dyspozytorskiego; nadzór dyspozytorski nad ruchem pasażerskim i towarowym; zapoznanie się z zasadami organizacji akcji ratunkowej po wypadku kolejowym; łączność dyspozytorska; współpraca dyspozytora odcinkowego z innymi dyspozyturami

3) jednostka pasażerska — ogólne zapoznanie się z krajowymi i międzynarodowymi przepisami w zakresie przewozu osób i rzeczy koleją

4) jednostka towarowa — ogólne zapoznanie się z krajowymi i międzynarodowymi przepisami w zakresie przewozu rzeczy i z gospodarką wagonami towarowymi

5) jednostka taboru:

a) gospodarka pojazdami i drużynami trakcyjnymi

b) budowa oraz zasady utrzymania i naprawy wagonów

c) rola i zadania dyspozytury

d) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu

e) próby hamulca zespolonego

Łącznie:

2. Szkolenie teoretyczne — dla wariantu A nie przewiduje się;

* dla wariantu B według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku, na którym kandydat ma być zatrudniony

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu	
A	B
21	28
2	3
8	10
3	4
2	3
1	2
2	2
3	4
4	5
3	4
4	5
8	11
1	1
2	3
1	1
1	2
3	4
40	53
—	*
5	10
45	63

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) wypisanie rozkazów pisemnych w zadanych przypadkach,
- 3) dokonanie zapisów w dzienniku ruchu podczas zamknięć torowych,
- 4) opracowanie treści podanych telegramów adresowych,
- 5) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
  - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
  - b) sterowania ruchem kolejowym,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - d) bezpieczeństwa i higieny pracy
    - oraz ogólna znajomość:
      - budowy urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
      - zagadnień pracowniczych,
      - organizacji i wykonywania wojskowych przewozów transportem kolejowym,
      - budowy urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych.

Nastawniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata w specjalności związanej z ruchem pociągów.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. Szkolenie praktyczne:

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	10 dni
a) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych nastawniczego; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	5 dni
b) zapoznanie się z regulaminem technicznym stacji	2 dni
c) utrzymanie i zasady kontroli stanu technicznego rozjazdów; obsługa przejazdu kolejowego lub przejścia	3 dni
2) jednostka taboru — oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu; dokonywanie uproszczonej próby hamulca zespolonego	5 dni

---

Łącznie: 15 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku nastawniczego

---

5 dni

Ogółem: 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 5) osygnalizowanie zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego,
- 6) odłączenie napędu zwrotnicowego o scentralizowanym sposobie nastawiania i przejścia na ręczne przedstawianie zwrotnicy.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sterowania ruchem kolejowym,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - d) bezpieczeństwa i higieny pracy
oraz ogólna znajomość budowy urządzeń:
    - sterowania ruchem kolejowym i łączności,
    - zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych.

Zwrotniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. Szkolenie praktyczne:

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	14 dni
a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami ogólnoadministracyjnymi oraz wybrane zagadnienia pracownicze	2 dni
b) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych zwrotnicze-go; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	5 dni
c) zapoznanie się z regulaminem technicznym stacji	2 dni
d) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu kolejowego lub przejścia	3 dni
e) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne; urządzenia ogrzewania rozjazdów	2 dni
2) jednostka taboru — oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu; dokonywanie uproszczonej próby hamulca zespolonego	5 dni
Łącznie:	19 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku zwrotniczego	3 dni
Ogółem:	22 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - d) bezpieczeństwa i higieny pracy.

Kierownik pociągu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie techniczne o specjalności ekonomika transportu kolejowego lub ruch i przewozy kolejowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — średnie techniczne, ekonomiczne lub ogólne.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Szkolenie praktyczne:

- 1) jednostka organizacyjna zatrudniająca kandydata:
  - a) zagadnienia ogólnoadministracyjne
  - b) zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy
- 2) stacja kolejowa:
  - a) zagadnienia techniczno-ruchowe
  - b) odprawa osób, przesyłek bagażowych i ekspresowych w komunikacji krajowej i międzynarodowej
  - c) zespół drużyn konduktorskich
  - d) odprawa i przewóz przesyłek towarowych w komunikacji krajowej i międzynarodowej
- 3) jednostka przewozów:
  - a) struktura organizacyjna i zadania jednostki przewozów towarowych
  - b) struktura organizacyjna i zadania jednostki przewozów pasażerskich
  - c) użytkowanie wagonów w komunikacji krajowej i międzynarodowej
  - d) dyspozytura

Łącznie:

2. Szkolenia teoretyczne — dla wariantu A nie przewiduje się;
* dla wariantu B według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku, na którym pracownik ma być zatrudniony

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu	
A	B
3	5
2	3
1	2
43	57
4	6
17	23
5	5
17	23
12	14
3	3
3	3
4	6
2	2
58	76
—	*
5	5
63	81

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) sporządzenie umowy najmu,
- 2) sporządzenie miesięcznego sprawozdania kasowego,
- 3) sporządzenie miesięcznego sprawozdania statystycznego,
- 4) opracowanie projektu odpowiedzi na skargę podróżnego lub reklamację złożoną przez klienta.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
  - a) odprawy osób, przesyłek bagażowych i ekspresowych,
  - b) odprawy przesyłek towarowych,
  - c) użytkowania wagonów,
  - d) zarachowania przychodów,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) Prawa przewozowego oraz taryf w zakresie przewozu osób,
  - b) Prawa przewozowego i taryf towarowych,
  - c) użytkowania wagonów w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
  - d) zagadnień zarachowawczo-kasowych,
  - e) zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ustawiacz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata w zespole manewrowym.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. Szkolenie praktyczne:

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	5 dni
a) zakres czynności podstawowych i dodatkowych ustawiacza	2 dni
b) zakres czynności kierownika pociągu towarowego	2 dni
c) zapoznanie się z regulaminem pracy manewrowej	1 dzień
2) jednostka towarowa:	6 dni
a) zapoznanie się z organizacją ruchu towarowego	1 dzień
b) gospodarka wagonami towarowymi	2 dni
c) przewozy nadzwyczajne	2 dni
d) obsługa punktów ładunkowych	1 dzień
3) jednostka taboru:	4 dni
a) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
b) próby hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie: 15 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku ustawiacza

10 dni

Ogółem: 25 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem zadanej czynności manewrowej,
- 2) wykonanie wstępnych oględzin technicznych składu pociągu,
- 3) wykonanie próby hamulca zespolonego,
- 4) przyjęcie wagonu w punkcie zdawczo-odbiorczym.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
  - b) zagadnień handlowo-przewozowych,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) zagadnień handlowo-przewozowych,
  - d) bezpieczeństwa i higieny pracy.

Manewrowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. Szkolenie praktyczne:

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	14 dni
a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami ogólnoadministracyjnymi; wybrane zagadnienia pracownicze	2 dni
b) zakres czynności podstawowych i dodatkowych manewrowego; zapoznanie się z ręcznymi urządzeniami sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	4 dni
c) zadania i obowiązki drużyny manewrowej; wykonywanie ruchów i czynności manewrowych	4 dni
d) zapoznanie się z regulaminem pracy manewrowej	2 dni
e) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów	2 dni
2) jednostka towarowa — ogólne zapoznanie się z organizacją ruchu towarowego i zasadami gospodarki wagonami towarowymi	4 dni
3) jednostka taboru:	6 dni
a) budowa wagonu	2 dni
b) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
c) uproszczona próba hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie: 24 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku manewrowego 14 dni

---

Ogółem: 38 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spoiny iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 4) zabezpieczenie toru przed zbiegnięciem,
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - d) bezpieczeństwa i higieny pracy.

Monter urządzeń sterowania ruchem kolejowym

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe w zawodzie mechanicznym lub elektrotechnicznym.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata pracy przy naprawie i utrzymaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym, zwanych dalej urządzeniami „srk”.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne* — nie przewiduje się.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — wykazanie się umiejętnościami wykonywania prac w urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych srk:

- 1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
- 2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
- 3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej,
- 4) wykonanie wyznaczonych zabiegów utrzymaniowych,
- 5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów,
- 6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach srk,
- 7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach srk, a mianowicie: dokonanie zapisu w książce kontroli urządzeń srk z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących monterów przez personel obsługi urządzeń.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu prac wykonywanych przez monterów urządzeń sterowania ruchem kolejowym i obowiązków na tym stanowisku,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) budowy, działania, utrzymania i obsługi elektromechanicznych urządzeń srk,
  - b) technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów elektromechanicznych i przekaźnikowych urządzeń srk oraz ogólna znajomość:
    - praw i obowiązków pracowników kolejowych,

- zasad ewidencji i obiegu dokumentacji pracy i płac w zakresie stanowiska roboczego,
- gospodarki materiałowej,
- sygnalizacji kolejowej,
- działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
- podstawowych zasad techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
- regulaminów technicznych stacji,
- dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań pracowników kolejowych różnych specjalności,
- zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, m.in. z uwzględnieniem ochrony przeciwporażeniowej oraz przeciwpożarowej,
- zasad przygotowania urządzeń srk do pracy w warunkach zimowych.

Toromistrz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie lub zasadnicze zawodowe o specjalności monter nawierzchni kolejowych.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata na stanowisku rzemieślnika w jednostkach drogowych przy naprawach i utrzymaniu toru kolejowego.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne* — nie przewiduje się.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.
3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem, przy czynnościach toromistrza — 24 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wytyczenie w terenie rozjazdu,
- 2) zniwelowanie toru lub terenu za pomocą niwelatora lub sprzętem pomocniczym,
- 3) dokonanie pomiaru strzałek łuku,
- 4) wykonanie technicznych badań rozjazdu,
- 5) dokonanie odczytu z planu schematycznego stacji oraz odczytu na rysunku technicznym,
- 6) osłonięcie sygnałami przeszkody w torze oraz miejsca ograniczenia szybkości ruchu pociągów w torze,
- 7) wykonanie odrębnego szkicu obiektu,
- 8) opracowanie harmonogramu robót przy wymianie rozjazdu, regulacji odcinka toru w planie i profilu oraz regulacji naprężeń w torze bezстыkowym metodą swobodnej regulacji naprężeń,
- 9) sporządzenie wykresu pełzania toków szynowych toru bezстыkowego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) pracy i obowiązków toromistrza,
  - b) zasad tyczenia osi torów,
  - c) zasad niwelacji toru i terenu,
  - d) zasad budowy toru kolejowego,
  - e) organizacji robót torowych,
  - f) analizy zmian stanu naprężeń w tokach szynowych,
  - g) regulacji naprężeń w torze bezстыkowym,
  - h) naprawy pękniętej szyny w torze bezстыkowym,

2) część ustna — znajomość:

- a) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
- b) zasad niwelowania torów i terenu, dokonywanie stosownych pomiarów i obliczania strzałek łuków,
- c) zasad dokonywania kontroli stanu torów, rozjazdów i budowli inżynierskich oraz związanych z tym pomiarów,
- d) zasad osygnalizowania i prowadzenia robót związanych z budową i utrzymaniem podtorza i nawierzchni toru, budowli i urządzeń kolejowych,
- e) budowy i działania sprzętu i maszyn oraz ręcznych narzędzi do robót torowych,
- f) budowy, zasad działania i napraw rozjazdów kolejowych,
- g) zasad budowy i utrzymania torów bezстыkowych,
- h) zagadnień spawalnictwa szyn i rozjazdów,
- i) zasad dokonywania odbioru robót nawierzchniowych i podtorzowych,
- j) zasad dokonywania badań defektoskopowych,
- k) zasad określania przydatności elementów nawierzchni kolejowej oraz ich składowania,
- l) zasad i zakresu przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
- f) budowy i utrzymania urządzeń ogrzewania rozjazdów kolejowych,
- m) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu,
- n) budowy, zasad działania i obsługi urządzeń sterowania ruchem i łączności kolejowej,
- o) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- p) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- r) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego, uszkodzenia toru, podtorza, budowli albo innych urządzeń kolejowych, zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- s) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań.

Dróżnik przejazdowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — podstawowe.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy w wykonawczych jednostkach drogowych lub inżynierii ruchu.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne* — nie przewiduje się.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.
3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem przy czynnościach dróżnika przejazdowego na różnych przejazdach strzeżonych, głównie o dużym natężeniu ruchu — 18 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) obsługa mechanicznej i elektrycznej rogatki przejazdu strzeżonego,
- 2) przyjęcie telegramu o kursowaniu pociągu dodatkowego, zmianie sytuacji ruchowej lub zawierającego polecenie dla dróżnika przejazdowego oraz zgłoszenie zamknięcia rogatek lub wykonanie otrzymanego polecenia,
- 3) ostonięcie sygnałami przeszkody w torze szlakowym i na stacji,

- 4) ostrożność sygnalami miejsca ograniczenia szybkości ruchu pociągów w torze szlaku jedno- lub dwutorowego,
- 5) zabezpieczenie pękniętej szyny w torze jednym ze stosowanych sposobów,
- 6) zabezpieczenie i obsługa przejazdu w przypadku uszkodzenia rogatek lub sygnalizacji świetlnej.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu pracy i obowiązków dróżnika przejazdowego,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) obowiązków dróżnika przejazdowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego z zakresu obowiązków dróżnika przejazdowego,
  - c) budowy, działania i obsługi rogatek przejazdowych, sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń telewizji przemysłowej,
  - d) zasad obsługi urządzeń przejazdu strzeżonego w razie uszkodzenia lub unieruchomienia urządzeń rogatkowych lub sygnalizacji świetlnej,
  - e) zasad postępowania w razie wypadku na przejeździe lub w jego pobliżu, uszkodzenia toru, budowli albo innych urządzeń kolejowych, zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
  - f) zasad obsługi urządzeń łączności,
  - g) budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej oraz zasad wykonywania podstawowych robót związanych z utrzymaniem toru i nawierzchni przejazdu,
  - h) kategorii przejazdów kolejowych i warunków, jakim powinny odpowiadać,
  - i) podstawowych zasad ruchu drogowego,
  - j) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - k) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
  - l) zasad przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych oraz postępowania się sprzętem do usuwania śniegu i lodu z urządzeń kolejowych.

Maszynista pojazdu trakcyjnego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego i przejechanie w tym czasie:
  - 15 tys. km w trakcji elektrycznej lub
  - 10 tys. km w trakcji spalinowej, lub
  - 5 tys. km w trakcji parowej.

Wariant B

1. Wykształcenie — złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko maszynisty w innym rodzaju trakcji.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku maszynisty pojazdu trakcyjnego w innym rodzaju trakcji.

Wariant C

1. Wykształcenie — średnie techniczne właściwej specjalności oraz złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty,
  - 30 dni pracy przy naprawie i utrzymaniu pojazdów trakcyjnych.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. Szkolenie praktyczne:

— wykonawcza jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:

- 1) praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 2) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 3) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
  - a) przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
  - b) przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 4) złożenie egzaminu autoryzacyjnego przed maszynistą instruktorem^x
- 5) praca na stanowisku pomocnika maszynisty w rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony
- 6) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
  - a) przy czynnościach maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
  - b) przy czynnościach maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych

Łącznie:

Liczba dni dla wariantu		
A	B	C
—	30*	—
—	30*	—
—	15*	—
—	15*	—
—	x	—
—	50*	—
15*	—	20*
15*	—	20*
15*	95*	20*

2. Szkolenie teoretyczne — dla wariantu A i B według odrębnego programu nauczania; dla wariantu C nie przewiduje się.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem:

- a) na stanowisku maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- b) na stanowisku maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu		
A	B	C
20*	30*	20*
20*	30*	20*
35*	125*	40*

* Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny — wykonanie:

- 1) czynności przygotowania pojazdu trakcyjnego do pracy i zdania pojazdu trakcyjnego po pracy,
- 2) obsługi pojazdów trakcyjnych podczas jazdy,
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu, obsługi hamulców kolejowych,
- 4) przykładowego lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach pojazdów trakcyjnych,
- 5) obsługi urządzeń czujności i radiołączości,
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców kolejowych,

2) część ustna — znajomość:

- a) konstrukcji i obsługi pojazdów trakcyjnych,
- b) przygotowania pojazdu trakcyjnego do pracy i zdania pojazdu trakcyjnego po pracy,
- c) działania i obsługi typów hamulców kolejowych stosowanych na kolejach,
- d) poszczególnych obwodów i urządzeń pojazdów trakcyjnych,
- e) sposobów lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub określonych podzespołów,
- f) obsługi urządzeń czujności i radiołączości,
- g) urządzeń zabezpieczenia ruchu pociągów w zakresie niezbędnym maszyniście pojazdu trakcyjnego,
- h) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
- i) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego lub wydarzeń z ludźmi,
- j) przepisów i instrukcji oraz prowadzenia podstawowej dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej,
- k) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej,
- l) bezpiecznych metod pracy przy urządzeniach elektrycznych.

Kierowca lokomotywki spalinowej do 300 KM

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie techniczne lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy wykształceniu średnim technicznym lub 2 lata przy wykształceniu zasadniczym zawodowym.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. <i>Szkolenie praktyczne</i> — w wykonawczej jednostce organizacyjnej zatrudniającej pracownika:	
a) przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych	30 dni
b) przy czynnościach kierowcy lokomotywki spalinowej o mocy do 300 KM w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem)	15 dni
	Łącznie: 45 dni
2. <i>Szkolenie teoretyczne</i> — według odrębnego programu nauczania.	
3. <i>Zajęcia próbne</i> — pod nadzorem na stanowisku kierowcy lokomotywki spalinowej o mocy do 300 KM	30 dni
	Ogółem: 75 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) próbna jazda w zakresie umiejętności obsługi urządzeń i hamulców lokomotywki,
- 2) czynności przygotowania lokomotywki do pracy i zdania lokomotywki po pracy,
- 3) lokalizowanie, wykrywanie i usuwanie typowych usterek podczas pracy lokomotywki,
- 4) obsługa hamulców kolejowych podczas przeprowadzania prób hamulca pociągu.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi lokomotywki spalinowej do 300 KM,

2) część ustna — znajomość:

- a) konstrukcji i obsługi lokomotywek do 300 KM,
- b) lokalizacji i sposobów usuwania wadliwej pracy lokomotywki,
- c) budowy i obsługi hamulców stosowanych na kolejach,
- d) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej,
- e) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego.

Kierowca drezyny i wózka motorowego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie techniczne specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok, w tym 2 miesiące jazdy wózkiem jako pomocnik kierowcy przyuczający się do zawodu kierowcy wózka.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe w jednym z zawodów mechanicznych.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata, w tym 6 miesięcy przy naprawach wózków motorowych i 2 miesiące jazdy wózkiem jako pomocnik kierowcy przyuczający się do zawodu kierowcy wózka.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne:*

a) na stanowiskach rzemieślniczych przy naprawie i utrzymaniu pojazdów pomocniczych z napędem motorowym	180 dni
b) przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego	60 dni
c) przy obsłudze żurawi z napędem hydraulicznym o udźwigu do 8 ton	3 dni
Łącznie:	243 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — przy czynnościach kierowcy drezyny i wózka motorowego	12 dni
Ogółem:	255 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) odbycie próbnej jazdy na wybranym odcinku linii kolejowej dla sprawdzenia umiejętności jazdy oraz znajomości sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego,
- 2) wykrycie i usunięcie usterki w działaniu urządzeń drezyny lub wózka motorowego,
- 3) ostonięcie sygnałami przeszkody na torze szlakowym,
- 4) obsługa żurawika hydraulicznego zamontowanego na wózku,
- 5) ostonięcie sygnałami wózka (drezyny) w czasie nieprzewidzianego postoju na szlaku.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) budowy, eksploatacji i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
  - b) techniki ruchu kolejowego,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) budowy, działania, obsługi i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
  - b) budowy i działania silnika spalinowego,

- c) zasad gospodarki paliwem i smarami,
- d) sposobów wykrywania i usuwania nieprawidłowości w działaniu urządzeń drezyny i wózka motorowego,
- e) podstawy budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej,
- f) sygnalizacji kolejowej,
- g) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- h) geografii sieci kolejowej Polski,
- i) służbowego rozkładu jazdy pociągów,
- j) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- k) zasad postępowania w razie wypadków lub stwierdzenia przeszkód albo uszkodzeń kolejowych zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- l) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- ł) ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- m) podstawowych zagadnień z zakresu dozoru technicznego.

IV. Uwagi:

Do egzaminu na kierowcę drezyny i wózka motorowego mogą być dopuszczeni pracownicy (np. kontrolerzy, naczelnicy sekcji, maszyniści wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót nawierzchniowych, monterzy i inni), którzy przy wykonywaniu obowiązków służbowych powinni samodzielnie kierować drezyną lub wózkiem motorowym (pojazdem pomocniczym z napędem motorowym).

Pracowników tych przed poddaniem egzaminowi należy przeszkolić:

- teoretycznie (według pkt II.2),
- praktycznie — przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego; pracownik powinien przejechać w tym charakterze 600 km (w okresie 12 dni).

Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót budowlanych

Egzamin może być przeprowadzony w jednej lub kilku z niżej wymienionych specjalności:

- 1) maszynista oczyszczarki tłucznia w torze,
- 2) maszynista zgarniarki i profilarki,
- 3) maszynista stabilizatora dynamicznego,
- 4) maszynista automatycznej podbijarki torów i rozjazdów,
- 5) maszynista koparki rowów,
- 6) maszynista profilarki (ścinarki) faw torowiska,
- 7) maszynista żurawia torowego,
- 8) maszynista zgarniarki torowej,
- 9) maszynista układnic Uk 25 i SBT,
- 10) maszynista zakrętarki wielowrzecionowej,
- 11) maszynista zespołu prądotwórczego o mocy 15 kVA i więcej,
- 12) maszynista pociągu do wymiany nawierzchni kolejowej,
- 13) maszynista transportera materiałów sypkich,
- 14) maszynista wymieniarki podkładów,
- 15) maszynista odśnieżarki torów,
- 16) maszynista pociągu do odchwaszczania torów,

- 17) maszynista wciągarki szyn,
- 18) maszynista urządzenia do bezdźwigowej wymiany rozjazdów,
- 19) maszynista pojazdu do inspekcji mostów,
- 20) maszynista maszyny dwudrogowej do robót nawierzchniowych.

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe o specjalności kolejowe maszyny drogowe.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok, w tym 6 miesięcy przy utrzymaniu i naprawie maszyn nawierzchniowych i budowlanych i 6 miesięcy przy czynnościach pomocnika maszynisty określonej ciężkiej maszyny do robót nawierzchniowych.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej, elektromechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata na stanowiskach rzemieślniczych przy utrzymaniu i naprawie maszyn nawierzchniowych, w tym 6 miesięcy przy czynnościach pomocnika maszynisty określonej ciężkiej maszyny do robót nawierzchniowych.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne* — nie przewiduje się.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.
3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem przy czynnościach maszynisty określonej wieloczynnościowej lub ciężkiej maszyny do robót nawierzchniowych 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) przygotowanie do pracy określonej maszyny,
- 2) odbycie próbnej pracy maszyną dla sprawdzenia umiejętności obsługi maszyny,
- 3) wykrycie i usunięcie usterki stwierdzonej w czasie pracy maszyny, awaryjne „złożenie” maszyny,
- 4) osłonięcie sygnałami maszyny w czasie nieprzewidzianego postoju maszyny na szlaku,
- 5) wykonanie czynności obsługowych po zakończeniu pracy maszyną.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) budowy, działania, obsługi i utrzymania maszyny,
  - b) organizacji, techniki i metod wykonywania robót określoną maszyną,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) przeznaczenia, budowy, działania i zasad obsługi określonych wieloczynnościowych i ciężkich maszyn stosowanych przy robotach nawierzchniowych,
  - b) systemów remontów planowo-zapobiegawczych wieloczynnościowych i ciężkich maszyn,
  - c) zasad i zakresu obsługi oraz konserwacji urządzeń elektrycznych i wieloczynnościowych oraz ciężkich maszyn,
  - d) techniki ruchu kolejowego oraz zasad organizacji manewrów kolejowych,
  - e) sygnalizacji kolejowej,
  - f) udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi i nagłych zachorowań,
  - g) zasad ewidencji obiegu dokumentacji pracy i płacy.

IV. Uwagi:

1. Maszyniści wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót nawierzchniowych kierujący pojazdem szynowym powinni po uprzednim przeszkoleniu teoretycznym złożyć dodatkowo egzamin:
  - 1) praktyczny:
    - wykonanie próbnej jazdy maszyną na wybranym odcinku linii kolejowej dla sprawdzenia umiejętności jazdy oraz znajomości sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego,
  - 2) teoretyczny:
    - a) część pisemna:
      - opracowanie tematu z zakresu znajomości techniki ruchu kolejowego,
    - b) część ustna — znajomość:
      - geografii sieci kolejowej Polski,
      - służbowego rozkładu jazdy pociągów.
2. Maszyniści obsługujący maszyny pozostające pod nadzorem dozoru technicznego powinni uzyskać uprawnienia do obsługi tych maszyn.
3. Maszyniści obsługujący maszyny energetyczne powinni zdać egzamin ze znajomości zasad eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych.

Załącznik nr 4**WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE, RODZAJ, ZAKRES I CZAS TRWANIA PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO ORAZ ZAKRES PRZEDMIOTOWY EGZAMINU KWALIFIKACYJNEGO NA POSZCZEGÓLNE STANOWISKA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE METRA****Dyspozytor ruchu metra**

- I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:
  1. Wykształcenie — średnie.
  2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku dyżurnego ruchu i stacji.
- II. Program przygotowania zawodowego:
  1. *Szkolenie praktyczne:*
    - 1) obsługa dygitalizera — 2 miesiące,
    - 2) zapoznanie się z systemami i urządzeniami w metrze — 1 miesiąc.
  2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.
  3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem na stanowisku dyspozytora ruchu.
- III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:
  1. *Egzamin praktyczny:*
    - 1) wykonanie pod nadzorem zadanej czynności dyspozytora ruchu,
    - 2) dokonanie zapisu w wybranym dokumencie,
    - 3) obsługa urządzeń i systemów na stanowisku dyspozytora ruchu,
    - 4) wydawanie poleceń prostych i złożonych,
    - 5) polecenia specjalne.
  2. *Egzamin teoretyczny:*
    - 1) część pisemna:
      - a) opracowanie tematu z zakresu organizacji i techniki ruchu,
      - b) znajomość przepisów i instrukcji,

2) część ustna:

- a) znajomość przepisów i instrukcji,
- b) obsługa urządzeń,
- c) postępowanie w przypadku zagrożeń,
- d) bezpieczeństwo i higiena pracy.

Dyżurny ruchu i stacji metra

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

- a) obsługa pulpitu stacji — 1 miesiąc,
- b) zapoznanie się z układem torowym stacji — 2 dni.

2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem na stanowisku dyżurnego ruchu i stacji.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- a) wykonanie pod nadzorem zadanej czynności dyżurnego ruchu i stacji,
- b) dokonanie zapisu w wybranym dokumencie,
- c) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- d) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu przez stację,
- e) automatyczne zawracanie i automatyczne powtarzanie przebiegów.

2. *Egzamin teoretyczny:*

1) część pisemna:

— opracowanie tematu z zakresu organizacji i techniki ruchu; przepisy i instrukcje,

2) część ustna:

- a) sygnalizacja,
- b) obsługa urządzeń,
- c) postępowanie w przypadku zagrożeń,
- d) bezpieczeństwo i higiena pracy.

Maszynista taboru pasażerskiego metra

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — po ukończeniu kursu na stanowisko maszynisty taboru metra.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

1) praca przy naprawie i utrzymaniu taboru metra:

- a) układzie mechanicznym wagonu — 1 tydzień,
- b) układzie elektrycznym wagonu — 2 tygodnie,
- c) urządzeniach pneumatycznych i hamulcach — 1 tydzień,

2) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego pod nadzorem przy czynnościach maszynisty taboru metra — 2 miesiące, w tym 80 godzin samodzielnego prowadzenia pociągu pod nadzorem maszynisty.

2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu nauczania.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — wykonanie:

- 1) czynności przygotowania pociągu metra do pracy i zdania pociągu metra po pracy,
- 2) obsługi pociągu metra podczas jazdy po linii metra,
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu, obsługi hamulców w pociągach metra,
- 4) przykładowego lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach wagonów metra,
- 5) obsługi urządzeń automatycznego ograniczenia prędkości (AOP), czujności, radiołączności i rozgłoszenia,
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi wagonów metra,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji wagonów metra,
  - b) przygotowania pociągu metra do pracy i zdania pociągu metra po pracy,
  - c) działania i obsługi hamulców w wagonach metra,
  - d) poszczególnych obwodów i urządzeń w wagonach metra,
  - e) sposobów lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy poszczególnych wagonów metra,
  - f) obsługi urządzeń automatycznego ograniczenia prędkości (AOP), czujności, radiołączności i rozgłoszenia,
  - g) instrukcji sygnalizacji i prowadzenia ruchu pojazdów metra,
  - h) instrukcji postępowania w sprawie wypadków i wydarzeń kolejowych na liniach metra,
  - i) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych.

Maszynista pomocniczych pojazdów szynowych metra

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie techniczne lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy wykształceniu średnim technicznym i 2 lata przy wykształceniu zasadniczym zawodowym.

II. Program przygotowania zawodowego (przyuczenia):

1. *Szkolenie praktyczne*:

1) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych (lokomotywy manewrowej, wózków motorowych)	30 dni
2) wykonywanie pod nadzorem czynności kierowcy lokomotywy manewrowej i wózków manewrowych	20 dni
3) obsługa żurawi z napędem hydraulicznym do 2 ton	2 dni.

2. *Szkolenie teoretyczne* — według odrębnego programu.

3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem 7 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny*— wykonanie:

- 1) czynności przygotowania i zdania pojazdu,
- 2) obsługi codziennej,

- 3) wykrywania, lokalizacji i usuwania typowych usterek,
- 4) próbnej jazdy pociągiem roboczym.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna:
  - opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pomocniczych pojazdów szynowych,
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji i obsługi pomocniczych pojazdów szynowych,
  - b) wykrywania i sposobu usuwania usterek,
  - c) budowy i obsługi hamulców stosowanych w pomocniczych pojazdach szynowych w metrze,
  - d) sygnalizacji i organizacji ruchu pasażerskiego i pociągów roboczych na liniach metra,
  - e) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w metrze,
  - f) przepisów wewnętrznych i instrukcji obowiązujących w metrze.

Załącznik nr 5

WZÓR ŚWIADECTWA
(format A4)

.....
(pieczęć jednostki organizacyjnej
pracodawcy, przy której została
powołana komisja egzaminacyjna)

ŚWIADECTWO ZŁOŻENIA EGZAMINU
KWALIFIKACYJNEGO Nr ....

Komisja Egzaminacyjna, działająca zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 3 września 1999 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy szynowe (Dz. U. Nr 87, poz. 979), na podstawie wyniku egzaminu złożonego w dniu ..... i protokołu nr ..... stwierdza, że Pan (Pani) .....
.....
urodzony(a) dnia ..... w ....., zatrudniony(a) w .....
.....
spełnia wymagania kwalifikacyjne do wykonywania pracy na stanowisku .....

.....
(data i miejsce wystawienia)

.....
(podpis przewodniczącego komisji)
(pieczęć imienna)

Załącznik nr 6

CHARAKTERYSTYKA STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH KOLEJOWYCH ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMOGÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH KATEGORII WZROKU I SŁUCHU ORAZ TERMINÓW BADAŃ OKRESOWYCH WYMAGANYCH NA TYCH STANOWISKACH

Nr stanowiska pracy	Stanowisko (wykonywane czynności)	Charakterystyka stanowiska: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Kategoria wzroku	Kategoria słuchu	Terminy badań okresowych
1	2	3	4	5	6
1	Dyżurny ruchu	Kierowanie ruchem pociągów na stacji i sąsiednich szlakach. Zarządzanie, nadzоровanie i wykonywanie innych czynności, związanych z ruchem pociągów i pracą manewrową stacji. Praca ciągła w systemie zmianowym w różnych warunkach atmosferycznych, w dużym napięciu uwagi. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów i życie pasażerów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej	II	I	co 2 lata
2	Nastawniczy	Obsługa urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Sprawdzanie stanu i działania zwrotnic, wykolejnic i sygnałów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej. Praca fizyczna na nastawniach wyposażonych w urządzenia mechaniczne. Praca w systemie zmianowym. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów. Praca ciągła w zmiennym rytmie dobowym	II	I	co 2 lata
3	Zwrotniczy	Obsługa i utrzymanie zwrotnic i wykolejnic, nastawianie ręczne lub automatyczne. Praca w systemie zmianowym, w różnych warunkach atmosferycznych, w wymuszonej pozycji ciała	II	I	co 2 lata
4	Kierownik pociągu	Praca wykonywana przed rozpoczęciem jazdy, podczas jazdy lub manewrów. Zarządzanie ruchem pociągu na szlaku. Praca w zmiennym rytmie dobowym. Duża odpowiedzialność. Narażenie na zmienne warunki atmosferyczne	II	I	co 2 lata
5	Ustawiacz	Zestawianie i rozrządanie pociągów, obsługa punktów ładunkowych. Wykonywanie manewrów jedną lokomotywą i kierowanie pracą drużyny manewrowej. Praca w zmiennym rytmie dobowym, odpowiedzialna, przy dużym napięciu uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych	I	I	1 raz w roku
6	Manewrowy	Rozłączanie i sprzęganie taboru, przestawianie zwrotnic nie obsługiwanych przez zwrotniczych, hamowanie taboru manewrowego przy użyciu płozy, zabezpieczanie wagonów od zbiegnięcia oraz inne prace zlecone przez ustawiacza. Praca fizyczna w wymuszonej pozycji ciała. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Praca w systemie zmianowym. Narażenie na zmienne warunki atmosferyczne i hałas	I	I	1 raz w roku

1	2	3	4	5	6
7	Monter urządzeń sterowania ruchem kolejowym	Utrzymanie, naprawa i montaż urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Praca przy urządzeniach czynnych. Możliwość pracy na wysokości. Niebezpieczeństwo porażenia prądem	II	II	co 2 lata
8	Toromistrz	Organizowanie, kierowanie i nadzór nad robotami torowymi. Praca w narażeniu na czynniki atmosferyczne	II	I	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia — raz w roku
9	Dróżnik przejazdowy	Obsługa urządzeń zabezpieczających przejazd. Oślanianie pociągów zatrzymanych na szlaku. Konserwowanie i utrzymywanie przejazdu i nawierzchni kolejowej w granicach przejazdu. Praca w systemie zmianowym w różnych warunkach atmosferycznych. Praca odpowiedzialna, przy dużym napięciu uwagi	II zawsze wg tabeli 2 w § 7 ust. 1 załącznika nr 8	I	co 2 lata
10	Maszynista pojazdów trakcyjnych	Prowadzenie i obsługa elektrycznego, spalinowego lub parowego pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna wymagająca szczególnej sprawności psychicznej. Narażenie na stres, hałas, wibrację i niekorzystne warunki mikroklimatyczne	I, a w przypadku maszynisty kolei dojazdowych — II	I	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia — raz w roku
11	Kierowca lokomotywki spalinowej o mocy do 300 KM	Prowadzenie i obsługa lokomotywki spalinowej. Możliwość pracy w różnych porach doby, w narażeniu na stres, hałas, wibrację i czynniki atmosferyczne	I	I	co 2 lata
12	Kierowca drezyny i wózka motorowego	Prowadzenie pojazdu szynowego na szlaku i po torach stacyjnych lub drogach. Konserwacja sprzętu. Możliwość pracy w różnych porach doby, w narażeniu na czynniki atmosferyczne	I	I	co 2 lata
13	Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót budowlanych	Obsługa i prowadzenie maszyn do robót nawierzchni kolejowej. Przygotowanie maszyny do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna w zmiennych warunkach atmosferycznych i zmiennym rytmie dobowym. Narażenie na stres, hałas, wibrację i pyły. Praca poza stałym miejscem zamieszkania	I	I	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia — raz w roku

Załącznik nr 7

CHARAKTERYSTYKA STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE METRA WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMOGÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH KATEGORII WZROKU I SŁUCHU ORAZ TERMINÓW BADAŃ OKRESOWYCH WYMAGANYCH NA TYCH STANOWISKACH

Nr stanowiska pracy	Stanowisko (wykonywane czynności)	Charakterystyka stanowiska: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Kategoria wzroku	Kategoria słuchu	Terminy badań okresowych
1	2	3	4	5	6
1	Dyspozytor ruchu	Stały nadzór nad ruchem pojazdów na linii i ruchem pasażerów. Praca w systemie zmianowym; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji; obsługa monitorów; sztuczne oświetlenie	II	I	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia — raz w roku
2	Dyżurny ruchu i stacji	Obsługa ruchu pasażerskiego i pociągów metra. Praca zmianowa; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji; obsługa monitorów; sztuczne oświetlenie	II	I	jak pod nr stanowiska 1
3	Maszynista taboru pasażerskiego	Obsługa pociągu metra. Praca w stresie; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji. Praca w systemie zmianowym, w wymuszonej pozycji, przy sztucznym oświetleniu; hałas. Zagrożenie spowodowane ruchem pociągów	I	I	jak pod nr stanowiska 1
4	Maszynista pomocniczych pojazdów szynowych	Prowadzenie pomocniczych pojazdów szynowych (lokomotywa, drezyna) na linii metra i łącznicy. Praca w tunelu przy sztucznym oświetleniu; hałas; narażenie na urazy mechaniczne	I	I	jak pod nr stanowiska 1

Załącznik nr 8

ZASADY OCENY ZDOLNOŚCI FIZYCZNYCH I PSYCHICZNYCH NA STANOWISKACH BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM RUCHU NA LINIACH KOLEJOWYCH I LINIACH METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY SZYNOWE, A TAKŻE TRYB ORZEKANIA O TEJ ZDOLNOŚCI

§ 1. Ocena zdolności fizycznych i psychicznych do służby jest ustalana po przeprowadzeniu badań profilaktycznych lekarskich i psychologicznych, obejmujących:

- 1) badanie ogólne stanu zdrowia przeprowadzane przez lekarza uprawnionego,
- 2) badania specjalistyczne i pomocnicze zlecone przez lekarza uprawnionego, w tym obowiązkowe badanie okulistyczne i laryngologiczne,
- 3) badanie psychologicznej przydatności zawodowej.

§ 2. 1. Badania profilaktyczne pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz prowadzących pojazdy szynowe wykonują uprawnieni lekarze oraz komisje lekarskie.

2. Badania, o których mowa w ust. 1, wykonywane są na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę.

3. Skierowanie wydane oddzielnie dla każdego pracownika powinno zawierać:

- 1) określenie rodzaju badania profilaktycznego, jakie ma być wykonane,
- 2) w przypadku osób przyjmowanych do pracy lub pracowników przenoszonych na inne stanowiska pracy — określenie stanowiska pracy, na którym osoba ta ma być zatrudniona; w tym przypadku pracodawca może wskazać w skierowaniu dwa lub więcej stanowisk pracy, w kolejności odpowiadającej jego potrzebom,
- 3) określenie stanowiska pracy, na którym pracownik jest zatrudniony,
- 4) informacje o występujących na stanowiskach pracy, o których mowa w pkt 2 i 3, czynnikach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach uciążliwych oraz aktualne wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na tych stanowiskach.

§ 3. 1. Do oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników i wydawania orzeczeń o tej zdolności właściwi są lekarze uprawnieni i komisje lekarskie w kolejowych ośrodkach medycyny pracy oraz w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

2. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki, zwani dalej lekarzami okulistami, oraz lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie laryngologii, zwani dalej lekarzami laryngologami, przeprowadzający specjalistyczne badania profilaktyczne pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w § 2 ust. 1, powinni odbyć przeszkolenie w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy PKP w zakresie czynników ryzyka zawodowego i szczególnych wymogów zdrowotnych w transporcie kolejowym oraz metodyki badań specjalistycznych.

3. Oceny psychologicznej przydatności zawodowej dokonują, na podstawie przeprowadzonych badań, psycholodzy przeszkoleni w jednostkach organizacyjnych służby medycyny pracy PKP w zakresie czynników ryzyka zawodowego i szczególnych wymogów sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodyki badań psychologicznych.

§ 4. 1. Badania profilaktyczne dzielą się na:

- 1) wstępne,
- 2) okresowe,
- 3) kontrolne.

2. Badania wstępne przeprowadza się przed zatrudnieniem na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz przed podjęciem pracy na stanowisku związanym z prowadzeniem pojazdów szynowych, a także przed przeniesieniem do pracy na takie stanowisko.

3. Badania okresowe przeprowadza się u pracowników, którzy wymagają sprawdzenia i oceny stanu zdrowia, w terminach określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia. Lekarz uprawniony może wyznaczyć wcześniejszy termin badań okresowych w zależności od stanu zdrowia pracownika i warunków środowiska pracy. Wyznaczoną datę kolejnego badania okresowego lekarz wpisuje do zaświadczenia lekarskiego (załącznik nr 9).

4. Badania kontrolne przeprowadza się w następujących przypadkach:

- 1) niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą dłużej niż 30 dni,
- 2) spowodowania przez pracownika wypadku na linii kolejowej lub podejrzenia o spowodowanie wypadku,
- 3) kierowania pracownika na kurs, po którego ukończeniu ma on objąć stanowisko o wyższych wymogach zdrowotnych lub o innego rodzaju narażeniu zawodowym,
- 4) podejrzenia utraty przez pracownika zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku,
- 5) powrotu pracownika do pracy na stanowisku po okresie przerwy trwającej dłużej niż 6 miesięcy,

6) przed rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem, który pracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, albo przed przeniesieniem go z tego stanowiska na stanowisko, na którym warunki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe nie występują,

7) w innych uzasadnionych przypadkach, o ile wynika to z odrębnych przepisów.

5. Badania kontrolne przeprowadzane są poza terminami wynikającymi z częstotliwości wykonywania badań okresowych. Badania te obejmują ogólne badanie stanu zdrowia, badania specjalistyczne i pomocnicze. Zakres badań specjalistycznych i pomocniczych, a także konieczność przeprowadzenia badania psychologicznej przydatności zawodowej, określa lekarz uprawniony.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, badanie kontrolne przeprowadza komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

§ 5. 1. Badania lekarskie pracowników przeprowadza lekarz uprawniony samodzielnie, uwzględniając wyniki badań specjalistycznych i pomocniczych oraz ocenę psychologicznej przydatności zawodowej ustaloną przez psychologa.

2. Badania, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się na podstawie:

- 1) skierowań, o których mowa w § 2 ust. 2,
- 2) wykazu i charakterystyki stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych, wymogów zdrowotnych w zakresie kategorii wzroku i słuchu oraz w terminach badań obowiązujących na tych stanowiskach (załączniki nr 6 i 7 do rozporządzenia),
- 3) innych przepisów, z których wynika potrzeba oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników, a w szczególności dotyczących zatrudniania kobiet,
- 4) własnych spostrzeżeń lekarza uprawnionego z przeprowadzonych lustracji stanowisk pracy.

§ 6. 1. Przed rozpoczęciem badania lekarz uprawniony, lekarz specjalista oraz psycholog powinien:

- 1) sprawdzić tożsamość osoby skierowanej na badania,
- 2) upewnić się, czy pracownik nie zgłosił się do badania bezpośrednio po nocnej zmianie, w stanie uniemożliwiającym dokładne ustalenie przydatności do pracy; w takim przypadku należy odmówić przeprowadzenia badania i ustalić nowy termin,
- 3) w razie stwierdzenia u pracownika objawów ostrego schorzenia — wyznaczyć nowy termin badania.

2. Badania psychologicznej przydatności zawodowej wykonuje się przed innymi badaniami wchodzącymi w zakres badań lekarskich pracowników.

3. W ramach badań pomocniczych należy rutynowo wykonać morfologię krwi, OB, badanie ogólne moczu, poziom glikemii na czczo, rtg klatki piersiowej i ekg.

4. Wyniki badań laboratoryjnych, z wyjątkiem badania poziomu glikemii na czczo, uznaje się za miarodajne, jeżeli od ich wykonania minęło nie więcej niż 6 miesięcy, a w przypadku badań radiologicznych nie więcej niż 24 miesiące, jeżeli nie zachodzą okoliczności uzasadniające ponowne ich wykonanie.

§ 7. 1. Badanie układu wzrokowego przeprowadza lekarz okulista, który określa kategorię wzroku pracownika na podstawie wyników badania, stosując tabele 1 i 2 oraz uwagi metodyczne.

Tabela 1

Pracownicy o stażu pracy poniżej 2,5 roku na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzący pojazdy szynowe		
Ostrość wzroku	I	II
Bez korekcji	0,8/0,8	0,8/0,6
Z korekcją	—	—
Korekcja	—	—
Barwy	prawidłowe	prawidłowe

Tabela 2

Pracownicy o stażu pracy co najmniej 2,5-letnim na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzący pojazdy szynowe		
Ostrość wzroku	I	II
Bez korekcji	0,5/0,5 lub 0,7/0,3	0,4/0,2
Z korekcją	1,0/0,5 lub 0,8/0,8	0,8/0,6
Korekcja	+/-3,0 D sph +/-2,0 D cyl	+/-3,0 D sph +/-2,0 D cyl
Barwy	prawidłowe	prawidłowe

Uwagi metodyczne

- A. Zez, oczopląs i wszczepienie soczewek wewnątrzgałkowych wyklucza zakwalifikowanie do I i II kategorii wzroku.
- B. Brak widzenia stereoskopowego dyskwalifikuje do pracy na wysokości.
- C. Zmiany w polu widzenia nie zezwalają na zakwalifikowanie do I kategorii wzroku. Obwodowe ubytki w polu widzenia nieprzekraczające 20 stopni w każdym oku pozwalają przyznać II kategorię wzroku po wykluczeniu czynnego procesu chorobowego.
- D. Wyniki badań, rozpoznanie oraz ewentualną konieczność pracy w szklach korekcyjnych należy wpisać do dokumentacji medycznej indywidualnej wewnętrznej pracownika oraz do zaświadczenia lekarskiego.

2. Jeżeli kategorie wzroku zostały określone w szklach okularowych lub soczewkach kontaktowych, pracownik jest zobowiązany do używania wymaganej korekcji w czasie pracy oraz do posiadania szkieł zapasowych.

§ 8. Badanie narządu słuchu i równowagi pracownika przeprowadza lekarz laryngolog, który określa kategorię słuchu według norm zawartych w tabeli 3, uwzględniając wynik badania audiometrycznego.

Tabela 3

Kategoria słuchu	Pracownicy o stażu pracy poniżej 2,5 roku na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzący pojazdy szynowe	Pracownicy o stażu pracy co najmniej 2,5-letnim na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz prowadzący pojazdy szynowe
I	Badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m	Badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 2 m

§ 9. 1. Badanie psychologicznej przydatności zawodowej przeprowadza psycholog, uwzględniając czynniki ryzyka zawodowego i szczególne wymogi sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodykę badań psychologicznych.

2. Badania kontrolne powypadkowe wykonywane są w Samodzielnej Pracowni Psychologii Pracy Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej.

§ 10. 1. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika zatrudnionego na danym stanowisku dłużej niż 5 lat lekarz uprawniony uwzględnia stopień przystosowania zawodowego.

2. Przy ocenie zdolności do pracy pracownika, który wykonuje stale dodatkowe czynności, dla których przepisy określają wyższe wymogi zdrowotne, należy uwzględnić wymogi zdrowotne przewidziane dla tych czynności.

§ 11. 1. Do pracy na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych i liniach metra oraz z prowadzeniem pojazdów szynowych są zdolne osoby, jeżeli:

- 1) w wyniku badania ogólnego stanu zdrowia, z uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych i pomocniczych, nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych ani nieprawidłowości lub stwierdzone zmiany w nieznacznym stopniu ograniczają sprawność ustroju, lecz nie powodują niezdolności do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy,
- 2) spełniają wymogi odnośnie do kategorii wzroku i słuchu określone w § 7 i 8,
- 3) uzyskali pozytywną ocenę psychologicznej przydatności zawodowej.

§ 12. 1. W wyniku badania lekarskiego (badania ogólnego stanu zdrowia, badań specjalistycznych i pomocniczych) oraz badania psychologicznej przydatności zawodowej lekarz uprawniony wydaje orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy lub istnienie takich przeciwwskazań.

2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, lekarz uprawniony wpisuje do zaświadczenia lekarskiego (załącznik nr 9 lub nr 10) oraz do dokumentacji indywidualnej wewnętrznej pracownika.

3. Zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w ust. 2, jest wystawiane w 2 egzemplarzach — dla pracownika i dla pracodawcy.

4. Rejestr wydanych zaświadczeń należy prowadzić oddzielnie dla każdego pracodawcy (zakładu pracy).

§ 13. 1. Pracownik lub pracodawca, który nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez lekarza uprawnionego lub komisję lekarską, może wystąpić w ciągu 7 dni od dnia wydania zaświadczenia lekarskiego z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania. Wniosek składa się do lekarza (komisji), który to zaświadczenie wydał.

2. Ponowne badanie powinno być przeprowadzone w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez:

- 1) komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy — dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz prowadzeniem pojazdów szynowych na tych liniach,
- 2) wojewódzkie ośrodki medycyny pracy — dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach metra oraz prowadzeniem pojazdów szynowych metra.

3. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym określonym w ust. 1 i 2 jest ostateczne.

§ 14. 1. Komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy są powołane do:

- 1) orzekania o zdolności do pracy w przypadku odwołania od orzeczenia lekarza uprawnionego,
- 2) orzekania o zdolności do pracy, gdy pracownik spowodował wypadek na linii kolejowej, linii metra lub jest podejrzany o spowodowanie wypadku.

2. Komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej orzeka w trybie odwoławczym od orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. W skład komisji orzekającej w trybie odwoławczym nie może wchodzić lekarz, który wydał orzeczenie, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

4. Komisja lekarska może wystąpić do pracodawcy badanego pracownika o udostępnienie akt dochodzeniowych (akt powypadkowych) i informacji przydat-

nych do pracy komisji, a także zaprosić przedstawiciela pracodawcy do udziału w pracach komisji.

5. Przedstawiciel pracodawcy badanego pracownika nie bierze udziału w badaniu lekarskim i nie może być

przy nim obecny. Powinien on scharakteryzować badanego, warunki środowiska pracy, sposób wykonywania pracy i szczególne wymagania sprawnościowe.

6. Przepis § 6 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Załącznik nr 9

(pieczęć jednostki organizacyjnej
służby medycyny pracy)

ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE

W wyniku badania lekarskiego i oceny psychologicznej przydatności zawodowej orzeka się, że:

Pan/i .....

urodzony/a w ..... dnia ..... miesiąca ..... roku .....

zamieszkały/a .....
(adres zamieszkania)

nr dowodu tożsamości .....

zatrudniony/a, przyjmowany/a do pracy*
W .....
(nazwa pracodawcy — zakładu pracy)

stanowisko pracy .....

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

— data następnego badania okresowego .....

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku* .....

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem* .....

UWAGI LEKARZA:

.....
.....

..... dnia .....

pieczęć i podpis lekarza uprawnionego
(komisji lekarskiej)

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE:

Osoba zainteresowana i pracodawca otrzymujący zaświadczenie lekarskie — w przypadku zastrzeżeń co do treści tego zaświadczenia — może wystąpić w ciągu 7 dni od daty otrzymania zaświadczenia do właściwej terenowo kolejowej poradni medycyny pracy z wnioskiem o ponowne badanie lekarskie i wydanie zaświadczenia. W przypadku badania powypadkowego wniosek o ponowne badanie lekarskie i wydanie zaświadczenia należy skierować do Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej za pośrednictwem komisji lekarskiej, która wydała zaświadczenie. W przypadku pracownika metra — do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy. Wniosek składa się za pośrednictwem lekarza, który wydał zaświadczenie.

(pieczęć komisji lekarskiej)

ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE
(wydane w trybie odwoławczym)

W wyniku ponownego badania lekarskiego oraz oceny psychologicznej przydatności zawodowej orzeka się, że:

Pan/i .....

urodzony/a w ..... dnia ..... miesiąca ..... roku .....

zamieszkały/a .....
(adres zamieszkania)

nr dowodu tożsamości .....

zatrudniony/a w

.....
(nazwa i adres pracodawcy — zakładu pracy)

stanowisko pracy .....

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

— data następnego badania okresowego .....

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku* .....

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem* .....

UWAGI LEKARZA:

.....
.....

..... dnia .....

pieczęć i podpisy członków komisji lekarskiej

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE: Od niniejszego zaświadczenia odwołanie nie przysługuje.